

Avrupa Birliği'nin Uluslararası Politikada Etkili Olma Aracı: Yumuşak Güç

Zekeriyya AKDAĞ¹
Süleyman EKİCİ²

Öz

Avrupa Birliği, çok büyük yıkımlara yol açan iki dünya savaşının merkezi olan Avrupa'da Immanuel Kant'ın "ebedi barış" düsturunu temel olarak kıta büyüklüğünde bir alanda barış ve istikrarı tesis eden bir projedir. Avrupa Birliği küresel bir güç olma bağlamında yumuşak güç unsurlarını etkin bir şekilde kullanmaktadır. Avrupa Birliği uluslararası politikada karşılaştığı meydan okumaların üstesinden gelebilmek için sert güç yerine yumuşak güç unsurlarına öncelik vermektedir. Bu çalışmada Avrupa Birliği'nin sert güç unsurlarını kullanarak uluslararası politikada yapabileceği etkiden çok daha fazlasını çok daha düşük maliyetle yumuşak güç unsurlarıyla yapabilmekte olduğu iddia edilmektedir. Çalışmada Avrupa Birliği'nin yumuşak güç unsurlarının neler olduğu ve bunların uluslararası politikada nasıl bir etki oluşturduğu üzerinde durulacaktır. Avrupa Birliği'nin kendine özgü bir yumuşak güç unsuru olan genişleme sürecinin etkileri incelenecektir. Son olarak Avrupa Birliği'nin yumuşak gücünün sınırlarına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Yumuşak Güç, Sert Güç, Kamu Diplomasisi, Genişleme Politikası

- 1 Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, zekeriyya.akdag@inonu.edu.tr
- 2 Yardımcı Doçent, İnönü Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, suleyman.ekici@inonu.edu.tr

1. Giriş

Nevi şahsına münhasır bir örgütlenme olan Avrupa Birliği (AB), yüzyıllardır çatışma ve savaşların mekanı olan bir kıtada barış ve istikrarı tesis edebilmiştir. Dünyanın diğer bölgeleri ile karşılaştırıldığında Avrupa Kıtası'nın bu bağlamda bir istisna teşkil ettiği söylenebilir. Avrupa Birliği maddi refah, teknolojik ve bilimsel ilerlemeler hususunda olduğu gibi demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti alanlarında önemli bir aşama kat etmiş bir yapı olarak büyük bir çekiciliğe ve prestije sahiptir.

Global otoriterleşme ve korumacılık eğilimine karşı AB, liberal demokrasi ve insan hakları gibi değerlerin bayraktarlığını yaparak uluslararası politikada evrensel normların oluşturulmasını çabalamaktadır. AB sert gücünden ziyade evrensel normlar oluşturan yumuşak gücüyle uluslararası politikada etkili olmaya çalışmaktadır. AB yumuşak güç unsurlarıyla diğer ülkeleri ikna etmede ve davranışlarını değiştirmede eşsizdir. Avrupa Birliği, kaos ve karmaşanın arttığı günümüz uluslararası sisteminde askeri güçten ziyade yumuşak güç unsurlarıyla barış ve istikrarı tesis etmeyi hedeflemektedir. AB'nin sert güç araçlarına yani güçlü bir orduya sahip olmaması sert güç kullanma kabiliyetini sınırlamaktadır.

AB dünyanın en büyük pazarı olmasının yarattığı çekim gücüne sahiptir. Milyonlarca insan AB'ye gelmek, orada yaşamak ve çalışmak istemektedir. AB dünyada gıpta ile bakılan bir refah sistemine sahiptir. Yaşadığı birtakım krizlere rağmen ülkeler AB'ye katılmak için sıraya girmektedir. Avrupa'nın kültürü, modası ve değerleri dünyanın her bölgesinde büyük bir kitle tarafından benimsenmektedir. Ayrıca Avrupa spor ligleri milyonlarca insan tarafından izlenmektedir.

Kimileri tarafından ekonomik bir dev, siyasi bir cüce ve askeri bir solucan olarak değerlendirilen AB'nin uluslararası politikada nasıl bir rol oynadığı yoğun tartışmalara neden olmaktadır. Küresel bir aktör olarak hareket edemeyecek kadar çok fazla adem-i merkezîyetçi bir yapıya sahip olduğu söylenen AB, uluslararası politikada nasıl etkili olacaktır? Bu çalışmada, AB'nin yumuşak gücünü kullanarak uluslararası politikada nasıl etkili olabildiği incelenecektir. Öncelikle yumuşak güç

kavramı üzerinde durulacak, ardından AB'nin yumuşak güç kaynaklarına değinilecek, kendine özgü bir yumuşak güç unsuru olarak genişleme incelenecek ve son olarak da AB'nin yumuşak gücünün sınırları üzerinde durulacaktır.

2. Yumuşak Güç

Joseph S. Nye (2005: 5) yumuşak gücü, istediğini zor kullanmak veya para vermek yerine kendine çekme yoluyla elde etme becerisi olarak tanımlamaktadır. Bir ülkenin kültürünün, siyasi ideallerinin ve politikalarının cazibesinden dolayı eylemleri, başkalarına meşru görüldüğü zaman yumuşak gücü artırıyor demektir. Yumuşak güç, tehdit etmeden veya kandırmadan amaçların meşru olduğuna inandırarak bir şeyleri yapmaya ikna edilebilme kapasitesidir. Başkalarının üstünde herhangi somut bir güce sahip olmadan istenilen sonuçları elde etmektir.

Dünya siyasetinde istenilen sonuçları elde etmek isteyen bir güç, kendi değerlerine hayran olan, örnek alan, refah seviyesine ve fırsatlarına özenen diğer ülkeler, onu izlemek isteyecekleri için de elde edebilir. Yumuşak güç, diğerlerinin senin istediğin sonuçları istemelerini sağlamak, insanları zorlamak yerine kendi yanına çekmek, dünya siyasetinde gündemi oluşturmak ve onları kendine çekmektir. Yumuşak güç; çekici bir karakter, kültür, siyasi değerler ve kurumlar ve meşru görülen ya da ahlaki otoritesi olan politikalar gibi soyut değerlerle başkalarının tercihlerini şekillendirme becerisine dayanır. İş birliği sağlamak için ortak değerlere çekme ve bu değerlere ulaşmada katkı sağlamanın doğruluğu ve sorumluluğu gibi yöntemleri kullanır. Yumuşak güç, herhangi bir açık tehdit ya da değış tokuş olmadan diğerlerinin amaçlarını kabul etmeye ikna eden soyut cazibe tarafından kararların şekillendirilmesidir (Nye,2005: 14-16). Temelde, kültür, değerler, tarihi kayıt ve politikalar gibi maddi olmayan kapasiteye dayanan (Volten,2016: 93) yumuşak güç, tercihlerini kabul ettirme becerisine bağlıdır. Kendi çıkarlarını genelin çıkarı olarak sunabilme becerisi olan yumuşak güç, bunu başarabilmek için evrensel bir söylemin inşasını ve global ölçekte ahlaki ve kültürel alanda öncü olarak görülmeyi gerektirmektedir. Tehdit, zor

ve aldatma yerine kalplerin ve beyinlerin kazanılması yoluyla istediğini elde etmektir yumuşak güç. Amaçların meşru görülmesi sonucu olarak çekicilik, ikna ve rıza yoluyla uluslararası politikada etkili olmaktır.

Sert güç ve yumuşak güç başkalarının davranışlarını etkileyerek hedeflerine ulaşmanın farklı yöntemleridir. Aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi, aralarındaki fark, hem davranış türünden hem de kaynakların somutluğundandır. Sert gücün en ileri noktası, emretme olmak üzere zorlama ve ikna davranış kalıpları vardır. Yumuşak güç ise, en uçta yanına çekme, yer almak üzere gündem belirleme ve cezbetme gibi davranış kalıpları bulunmaktadır. Zor kullanma, ekonomik yaptırımlar uygulama, rüşvet vb. sert güç kaynaklarını oluştururken; kültür, siyasi değerler, politikalar, kurumlar vb. yumuşak güç kaynaklarını oluşturmaktadır.

Tablo 1. Sert Güç ve Yumuşak Güç

	Sert	Yumuşak
Davranış Spekturumu	zorlama ikna etme Emir	Gündemi cazibe yanına yaratma çekme
En Uygun Kaynaklar	Baskı ödemeler Yaptırımlar rüşvet	Kurumlar değerler kültür politikalar

Kaynak: Nye (2005: 17)

3. Avrupa Birliği'nin Yumuşak Güç Kaynakları

Bir ülkenin kültürü, evrensel değerler içerdiğinde ve politikaları başkalarının da paylaştığı değerlere ve çıkarlara hizmet ettiğinde, yarattığı sorumluluk ve çekicilik ilişkileri sebebiyle, istediği sonuçları elde etme olasılığını artırır (Nye,2005: 20). Yurt içi ve yurt dışındaki hükümet politikaları, potansiyel bir yumuşak güç kaynağıdır. Bir hükümetin yurt içindeki, uluslararası kuruluşlardaki ve dış politikadaki tavrıyla savunduğu değerler, başkalarının tercihlerini oldukça etkiler. Hükümetler icraatlarıyla insanları kendilerine çekebilir ya da kendilerinden uzaklaştırabilirler (Nye,2005: 22-23). Bir ülkenin içeride insan hakları ve demokrasi değerlerini özümsemiş olması, uluslararası politikada kendi

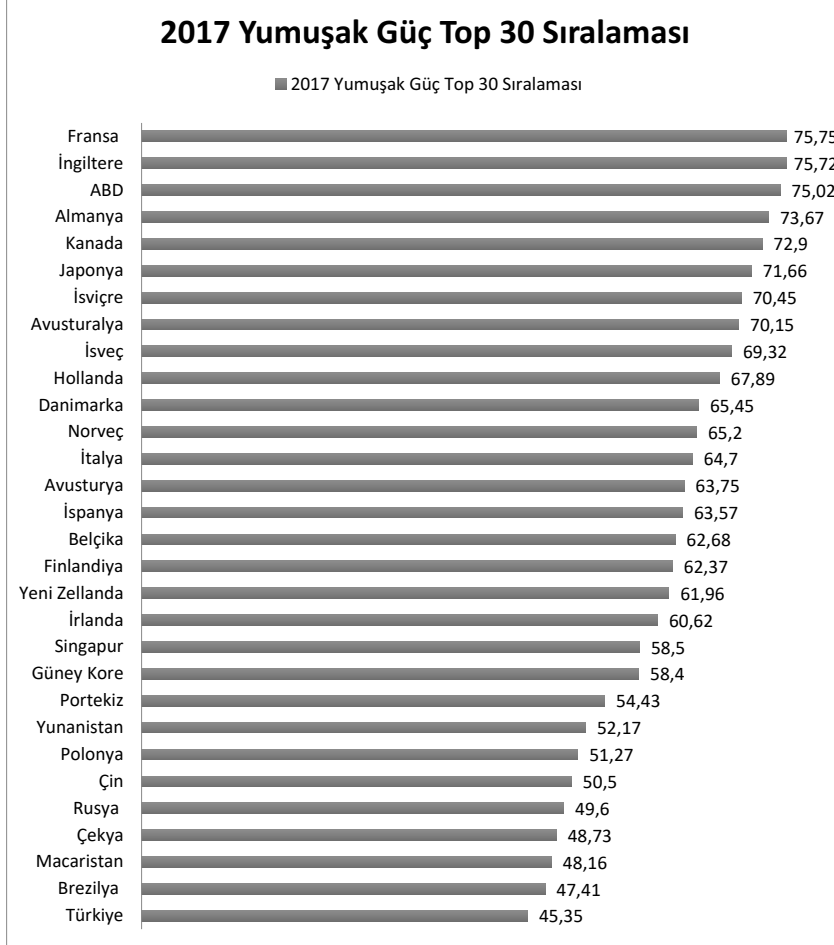
başına hareket etmeyip diğer aktörlerle birlikte hareket etmesi ve uluslararası barışın gelişmesi yönünde çaba sarf etmesi büyük bir çekicilik kaynağı olmaktadır.

Çekicilik, reformlar için sıkı çalışmada gönüllülük, hüsnüniyet ve güvenirlilik; Avrupa Birliği'nde işbirliği ve entegrasyon için hayati önemdeki bileşenlerdir (Volten,2016: 93). Resmi ve gayri resmi politika koordinasyonu, AB hükümetlerine dış dünyayı etkilemede birlik içinde hareket etme olanağı sağlamaktadır. AB bir gönüllüler koalisyonudur (Moravcsik, 2017). Bir ülkenin kültürü ve ideolojisi çekici olduğunda, diğerleri istekli bir biçimde onu izleme yoluna gitmektedir. AB'nin çekiciliği ve prestiji her şeyden önce Birliğin kendisinden kaynaklanmaktadır. Her ne kadar bazı düşünürler adem-i merkezietçi yapısının küresel bir aktör olması önünde engel olduğunu savunsa da Birliğin çok aktörlü kurumsal yapısı entegrasyon için çok önemli bir işlev görmektedir. AB, kendi çıkarlarını ve değerlerini evrensel değerler olarak sunabildiğinden eylemleri, başkalarının gözünde daha meşru olarak görünmektedir. AB ülkeleri arasındaki eşgüdüm içerisinde çalışabilme geleneği ve paylaşılan ortak değerler, Birliğin bir gönüllüler koalisyonu olmasına neden olmaktadır. AB'nin kültürü, evrensel değerler içerdiğinden ve politikaları başkalarının da paylaştığı değerlere ve çıkarlara hizmet ettiğinden, yarattığı sorumluluk ve çekicilik ilişkileri sebebiyle, istediği sonuçları elde etme olasılığı daha artmaktadır.

Kamu diplomasisi alanında çalışmalarla ünlenen Portland, 2017 yılı için "Yumuşak Güç 30 Global Yumuşak Güç Sıralaması 2017" adlı bir rapor yayımladı. Bu raporda yumuşak güç alanında dünyanın önde gelen ilk 30 ülkesi sıralanmıştır. Portland'ın hazırladığı Yumuşak Güç 30 İndeksi, dünyanın en kapsamlı ve karşılaştırmalı global yumuşak güç değerlendirmesi olmayı hedeflemektedir. Objektif verilerle uluslararası kamuoyu araştırmalarını birleştirek global yumuşak güç verileri hakkında en net resmi çekme arayışındadır. Kamuoyu yoklamaları global ölçekte ve bütün bölgelerde yapılmaktadır. Objektif veriler: Yönetim, dijital, kültür, girişim, sözleşme ve eğitim alanlarını kapsamakta ve indeksin yüzde 70'lik kısmını oluşturmaktadır. Anket verileri ise, mutfak,

teknolojik ürünler, arkadaşlık, kültür, lüks mallar, dış politika ve yaşanılabilirlik alanlarını kapsamakta ve indeksin kalan yüzde 30'luk kısmını oluşturmaktadır (Portland,2017: 11). Bu veriler ışığında oluşturulan tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo2. 2017 Yumuşak Güç İlk 30 Sıralaması

Kaynak: Portland (2017: 41-42)

Portland raporunda da görüldüğü üzere, AB ülkelerinin büyük çoğunluğu yumuşak gücü en yüksek ilk otuz ülke arasında yer almaktadırlar. Rapora göre yumuşak güç alanında 2017 yılında en çok öne çıkan aktör, aynı zamanda AB üyesi olan Fransa'dır. Fransa tek başına diğer

devletlerden daha çok yumuşak güç üretebilmektedir. AB üye ülkeleri bir bütün olarak ele alındığında ise, bunun yarattığı yumuşak güç etkisi en yakın rakiplerini defalarca katlayabilecek seviyeye erişmektedir. Bu rapor, daha çok ülke bazlı bir değerlendirme yaptığından bir bütün olarak AB'nin oluşturduğu yumuşak güç etkisini değerlendirmede eksik kalmaktadır. Raporun sağladığı eksik verilere rağmen raporda yer alan AB üyelerinin yumuşak güçleri toplandığında Birlik ile diğer rakipleri arasında kapatılması neredeyse imkansız bir uçurumun olduğu çok açık bir şekilde görülebilmektedir.

AB küresel rolünü, belirli değer ve normları uluslararası topluma kazandırma üzerine inşa etmektedir (Terzi,2014: 547). AB'nin kendisine yönelik algısının kapsayıcı bir barış projesi olduğundan, öncelikli görevini kendi barış ve istikrar alanını çevresine yaymak olarak belirlemiştir. İki dünya savaşını başlatmış olan Avrupa devletleri arasındaki rekabetin yerine kalıcı bir barış sistemi inşa etmeyi sağlamış olan Avrupa, bütünleşmesi modelini dünyanın çatışma ve istikrarsızlık olan diğer bölgelerine ihraç etmektedir. Ulus devletler tarafından izlendiğinde “rejim ihracı” olarak adlandırılacak olan bu hareket, AB tarafından ulvi bir modelin yaygınlaştırılması olarak görülmektedir (Terzi,2014: 562). AB kıta büyüklüğünde bir coğrafyada barış ve istikrar inşa etmiş bir aktör olarak bölgesel entegrasyonda öncü ve eşsiz bir konumdadır. Dünyanın bir çok bölgesi AB deneyimini gönüllü olarak takip etmek istemektedir. Bu bağlamda AB'nin dünya siyasetinde norm belirleme ve norm yayma görevini üstlenmiş bir yumuşak güç olduğunu söylenebilir.

Habermas(2007: 88)'a göre, sosyal anayasaları ve ekonomik ağırlıkları, yumuşak ve askeri olmayan güçleri, Avrupalılara küresel güçler dengesi içinde azımsanmayacak bir etkiyi garanti etmektedir. AB, Avrupalı ulus devletlerin savaş yanlısı geçmişleriyle verimli bir hesaplaşmaya girmiş olmalarının bir örneğidir. Anayasa oluşturulması aşamasına gelen bu proje başarısız olmazsa, AB “ulus devlet ötesi yönetim” biçimine bir model olabilir (Habermas,2007: 54). Avrupa ülkelerinin göreceli olarak daha eşitlikçi, demokratik ve müreffeh toplum yapıları büyük bir çekicilik ve dolayısıyla yumuşak güç kaynağı olmaktadır. Uzun

süre birbirleriyle savaşmış olan aktörler arası entegrasyonun sağlanması, AB'nin sorunlarını barışçıl yol ve yöntemlerle çözüme uzmanlaştığının bir göstergesidir.

Eleştirel teorinin öncü isimlerinden Robert W. Cox'a göre, Avrupa Birliği siyasal otoritenin çok katmanlı bir sistem halinde yeniden yapılandırılması itibarıyla Vestfalya sonrası; beşeri ihtiyaçların doyuruluşunda izlenebilecek farklı izleklerin meşruiyetinin kabulü itibarıyla küreselleşme sonrası bir düzeni inşa etmektedir (Cox,2016: 240). Ulus devlet modelinin ortaya çıktığı bölge olan Avrupa, aynı zamanda ulus devlet sonrası siyasal örgütlenme biçimine yönelik arayışlarda da en başarılı bölgedir. Bu da siyasal örgütlenme modelleri oluşturmada Avrupa'nın öncü rolünü devam ettirmekte olduğunun kanıtıdır. AB, nevi şahsına münhasır yapısıyla küreselleşmenin ortaya çıkarmakta olduğu meydan okumaların üstesinden gelebilecek en başarılı siyasal örgütlenmedir.

Brzezinski'ye göre; Avrupa, ulus-devletlerin ortak bir uluslar-üstü ekonomik ve sonunda da bir siyasi birlik içinde bütünleşmesine öncülük etmekle, milliyetçilik çağının tahrip edici tutkularının ve dar görüşlülüğünün ötesinde, milliyetçilik sonrası örgütlenmenin daha kapsamlı biçimlerini göstermektedir. Şu anda çok yönlü olarak dünyanın en örgütlü bölgesidir. Böyle bir Avrupa kaçınılmaz olarak bir küresel güç olacaktır (Brzezinski, 1998: 54). Uluslararası sistemde en örgütlü bölge olan ve bu alanda öncülüğü bırakmayan AB, karmaşa ve kaosun artmakta olduğu günümüz dünyasında ortaya çıkan meydan okumaların üstesinden gelebilme potansiyelini gösteren tek yapı konumundadır.

Yüzyıllardır kırsal alan ve kent; kilise ve laik güçler arasındaki çatışmaların, inanç ve bilimin arasındaki rekabetin, siyasi iktidarlar ve antagonist sınıflar arasındaki kavganın ortasında bütün diğer kültürlerden daha fazla sıkışıp parçalanmış olan Avrupa, farklılıkların nasıl iletişim içinde olabileceğini, karşıtlıkların nasıl kurumsallaştırılabileceğini ve gerilimlerin nasıl dengelenebileceğini acılar çekerek öğrenmek zorunda kalmıştır (Habermas,2007: 46). AB farklılıkların barış içinde bir arada yaşayabileceğinin en güzel örneğini oluşturmaktadır.

AB serüveni çatışmaların, çelişkilerin ve sorunların nasıl barışçıl yol ve yöntemlerle çözülebileceğinin en güzel örneğidir.

AB'nin karşılaştığı en büyük problem, karar alma süreçlerindeki zorluklardır. Fakat bu problem olumlu bir bakış açısıyla da yorumlanabilir. AB üyesi her ülke kendi söz hakkına sahip ve görüşlerini ve isteklerini özgürce dile getirebilmektedir. Etkinlik ve demokrasi arasında optimum bir denge hala büyük bir sorun olarak görülse de, sistemin etkinliği ve işlevselliği için katlanılması gereken bir durumdur (Grec-hukhina, 2017). AB'nin karar alma mekanizması ve karmaşık doğası, AB'nin ilerlemesi için bir engel olmaktan çok global bağlama adaptasyonun bir sonucu olmaktadır. AB, karşılıklı bağımlılığın artmakta olduğu bir dünyada bağımsızlığını koruyarak güç paylaşımına gidebilme konusunda dünyanın geri kalanı için bir model oluşturmaktadır (Cini,2007: 445). AB neredeyse bütün bir kıtada barış ve refahı sağlayabildiği için global çekiciliği ve prestiji muazzam derecededir. AB'nin onayladığı bir uluslararası görüşme daha etkili olmaktadır (Peterson,2008: 208). Bağımsızlık ve güç paylaşımı arasında optimum bir denge sağlayabildiğinden uluslararası görüşmelerde daha etkili olabilmektedir. Dünyada barış içinde bir arada yaşama konusunda bir model oluşturarak kendi hedeflerinin başkaları tarafından da benimsenmesini sağlayabilmektedir. Zamanın ruhuna uygun hareket edebildiğinden ve bu alandan öncü bir rol oynadığından global politikada görünürlüğü, etkisi ve prestiji daima artmaktadır.

Almanya Dışişleri eski bakanlarından Joschka Fischer'e göre, AB Avrupası'nın sert gücü "Vestfalya Avrupası"nın sert gücüne göre belirgin biçimde gerilemiştir. Ancak yumuşak gücü geometrik olarak artmıştır. Fischer'e göre, AB'nin yumuşak gücünün sonuçları, en sert güvenlik politikası diliyle ifade edildiğinde bile, gerçekten de mükemmeldir. AB en azından bütün bir kıtayı hayata geçirilmiş bir "ebedi barış" temelinde bir araya getirmiş, ayrıca demokrasi, hukuk ve özgürlük temelinde yeni bir küresel güç yaratma yolunda kendine özgü bir politik çekicilik oluşturmaktadır (Fischer,2006: 224). Sınırlı bir sert güce sahip olan AB, kendisinden çok daha fazla sert güce sahip ülkelerden daha etkili

olabilmektedir. Avrupa Birliği, sert gücü kullanmadan uluslararası politikada etkili olabilmenin en iyi örneğini teşkil etmektedir.

AB'nin genişlemeden sorumlu komisyon eski üyelerinden Olli Rehn'e göre, AB'nin elinde para, ticaret, diplomasi, barışı ve aynı zamanda hukukun üstünlüğünü korumak için sivil misyonlar ve sivil kriz yönetiminin diğer türleri gibi birçok yumuşak güç aracı bulunmaktadır. Avrupalılar, devletlerin davranışlarını değiştirmek için, gönüllü olarak benimsenen ve kabul edilen kanunları ve kurumları kullanmayı tercih etmektedir. Bu durum, birçok ülkenin işleyen demokrasilere ve pazar ekonomilerine dönüşümü için ilham vermektedir (Rehn,2007: 24). AB'nin politik hedeflerini direk olarak dayatmak yerine, evrensel değerler olarak sunabilmeyi başarabilmesi, dünya politikasında eşsiz bir güce sahip olmasına yol açmaktadır. AB barışçıl yöntemleri kullanarak daha az maliyetle daha çok etkili olabilmektedir.

AB küresel resmi kalkınma yardımlarının yüzde 69'unu sağlamaktadır. AB'nin en yakın rakibi olarak ABD yüzde 21 seviyesinde iken Çin çok daha az seviyede kalmaktadır. Dış yardımlar, AB'nin stratejik hedeflerini yerine getirmede önemli bir rol oynamaktadır (Moravcsik, 2017). Yoksul ülkelere yapılan denizaşırı kalkınma yardımının %70'ini Avrupalılar yapmaktadır ki bu da Amerika'nın yaptığından dört katıdır. AB, ticaret ve yardım yoluyla demokrasi ve kalkınmayı destekleyerek denizaşırı ülkelerde etkisini kullanmaktadır (Nye,2005: 84). AB bir yandan kendi dış politika hedeflerini evrensel değerler olarak görülmesini sağlayabilmekte bir yandan da dış yardımlar yoluyla kendi etki alanını genişletebilmektedir. AB dış politika amaçlarını yerine getirirken uluslararası kuruluşlara yoğun katılımıyla uluslararası toplumla birlikte hareket ettiğini göstermektedir. Böylece eylemlerinin meşru olarak görülmesini sağlamaktadır.

Nye'e göre, yumuşak güç kaynakları açısından ABD'nin en büyük rakibi Avrupa'dır. Avrupa'nın sanatı, müziği, tasarımları, modası ve yemekleri tüm dünyada kültürel mıknatıs vazifesi görmektedir. Aynı ayrı birçok Avrupa ülkesinin kültürel açıdan güçlü bir cazibesi bulunmaktadır. Üstelik Avrupa'yı birleştiren bir sembol olan Avrupa Birliği, kendi

başına oldukça fazla yumuşak güce sahiptir. Yüzyıllar boyunca şiddetli şekilde çarpışan ülkeler arasında artık savaşın olanaksız olduğu ve Avrupa'nın bir barış ve refah adası haline geldiği görüğu, dünyanın birçok yerinde olumlu bir imaj yaratmaktadır. Soğuk Savaşın sona ermesiyle Doğu Avrupalılara ekonomik büyüme, eşitlik, demokrasi ve kişisel özgürlükler açısından hangi ülkelerin gelecekleri için bir model oluşturduğu sorulduğunda, Batı Avrupa yanıtı, ABD'nin önüne geçmiştir (Nye,2005: 79-81). Uluslararası arenada Avrupa Birliği ABD'ye oranla çok daha büyük bir prestij ve çekiciliğe sahip olmaktadır. ABD'nin özellikle tek taraflı politikaları ve emperyal tavrı, dünya politikasında etkisini sınırlamaktadır. Tam tersine AB'nin çok taraflılığa önem vermesi ve uluslararası toplumla birlikte hareket etmeye özen göstermesi cazibesini arttırmaktadır.

Avrupa çekici kültürün ve yerel politikaların yanı sıra, çoğu zaman tüm dünyada kamu yararına katkıda bulunan dış politikalarından da yumuşak güç elde etmektedir (Nye,2005: 84). Son dönemlerde AB üyesi devletlerin, birlikte aracılık yaptığı anlaşma sayısı gittikçe artmaktadır (Rehn,2007: 181). Avrupalılar, çok yanlı kuruluşları kullanma konusunda da Amerikalılardan daha rahat ve beceriklidir (Nye,2005: 84). Katılmayı çekici kılan çok taraflı kurumların inşa edilmesi önemli bir yumuşak güç unsurudur. Bölgesel ve küresel kurumların desteklenmesinde dünyanın en önde gelen aktörü kuşkusuz AB'dir (Moravcsik, 2017). Tek yanlılığın fazlasıyla eleştirildiği bir dünyada, Avrupa'nın çok yanlılığa eğilimi, Avrupa ülkelerinin politikalarını, diğer birçok ülke için çekici hale getirmektedir. Yine AB'nin uluslararası toplumla birlikte hareket etmeye özen göstermesi, eylemlerinin meşruluğunu arttırmaktadır.

AB demokrasi, insan hakları ve uluslararası ilişkilerin barış içerisinde yürütülmesi konularında tavizsiz koşulların parçaları olarak her geçen gün daha fazla kullanılmaktadır. AB'nin dış ilişkilerindeki felsefesi "yumuşak güçten söz etmek ve koşulları eksiksiz yerine getirmek" şeklinde özetlenebilir (Rehn,2007: 179). Avrupa küresel iklim değişikliği, uluslararası hukuk ve insan hakları anlaşmalarındaki yeri dolayısıyla güvenilirlik kazanmaktadır. Üye ülkeleriyle birlikte AB dünya kalkınma

yardımlarının yarısından fazlasını yapmaktadır (Peterson,2008: 204). AB küresel gündem belirleme ve küresel sorunlara çözüm bulma hususunda öncü konumundadır. Uluslararası normların belirlenmesinde büyük bir katkı sağlamaktadır.

3.1. Kamu Diplomasisi

Kamu diplomasisi, diğer ülkelerdeki toplumları hedef almaktadır. Daha spesifik olarak resmi olmayan gruplar, örgütler ve bireylere ulaşmaya amaçlamaktadır (Melissen,2005: 5). Ülkelerin askeri ve ekonomik güç kullanmak yerine diğer ülkelerin kamuoylarının desteğini alabilmek amacıyla gerçekleştirdikleri kamu diplomasisi, yumuşak gücün en önemli unsurlarından birisidir. Devletlerin uluslararası politikada tek aktör olma konumlarının aşınmasıyla başka ülkelerin yöneticileri kadar halklarını etkilemek de giderek önem kazanmaktadır.

Nye'ye göre, akıllı bir kamu diplomasisi güvenirlilik, özeleştirme ve yumuşak gücün üretiminde sivil toplumun rolünü anlamayı gerektirmektedir. Kamu diplomasisi yozlaşarak propagandaya dönüşürse ikna etmede başarısız olmakla kalmaz, aynı zamanda yumuşak gücün de altını oyar (Nye,2008: 108). Kamu diplomasisinin etkili olabilmesi için, özellikle güvenilirliğinin olması gerekmektedir. Diğer toplumların kalplerini ve beyinlerini kazanmak hedefinde olan kamu diplomasisi, pejoratif anlamda propagandaya dönüşmemelidir.

Avrupalılar, kamu diplomasisi alanında da daha çok yatırım yapmaktadırlar. Özellikle de uluslararası kültürel ilişkilerde Avrupa geleneksel olarak daha fazla harcama yapmaktadır. Bu alanda en çok para harcayan ülke, kişi başına 17 dolarla Fransa'dır ve bu oran ikinci gelen Kanada'nın harcadığının dört katından daha fazladır. Üçüncü sırada İngiltere, dördüncü sırada da İsveç gelmektedir. Bununla kıyaslandığında, Amerikan Dışişleri Bakanlığı Fonu'nun, uluslararası kültürel programlar için harcadığı miktar kişi başına sadece 65 senttir. Bunun yanı sıra, Avrupa ülkeleri okullarına ve üniversitelerine dünyanın diğer yerlerinden öğrenci toplamak için en çok çaba harcayan aktörlerdir (Nye,2005: 85). Uluslararası toplumu etkilemek ve yönlendirmek için büyük bir önem taşıyan kamu diplomasisi alanında AB ülkeleri daha

çok kaynak ayırmaktadırlar. Kamu diplomasisi alanına yoğunlaşarak AB, zor kullanmadan kendi politikalarını benimseyen kuşaklar yetiştirebilmeyi hedeflemektedir.

Çok aktörlü ve büyük oranda demokratik bir çevre olarak, uyumlu bir dizi ortak değerle ve devletler arası müthiş bir işbirliği ile Avrupa, yapısal olarak dış dünya ile en başarılı ilişkilerin kurulabildiği bir coğrafyadır. Avrupa sivil toplumunun çeşitli yapısı dünyanın diğer bölgeleriyle karşılaştırıldığında çok açık bir üstünlük kaynağıdır. Avrupa içindeki sivil toplumun çeşitli ve yoğun dokusu çok boyutlu ağ pratiklerinin gelişmesine olanak tanımaktadır (Melissen,2013: 209). Dünyada sivil toplumun en güçlü ve en örgütlü olduğu yer kuşkusuz Avrupa'dır. Devletlerden bağımsız politikalar geliştirebilen güçlü ve çeşitli bir sivil toplumun varlığı büyük bir prestij ve çekiciliğe yol açmaktadır. Dünyanın birçok bölgesindeki sivil toplum örgütleri Avrupa'daki hemcinsleri örnek almakta ve birlikte çalışmaya özen göstermektedir. Hukukun üstünlüğü, insan haklarına ve azınlık haklarına verdiği önem dolayısıyla Avrupa, dünyanın diğer bölgelerinde kendi ülkelerinde barınmayan birçok muhalif kesimin sığınak yeri olmaktadır.

Her ne kadar gerektiğinden az bir dikkate mazhar olmuşsa da şehirler kamu diplomasisinin yükselen bir aktörü olmaktadır. Sivil nüfusla her daim hemhal olmaları, dünyanın diğer kısımlarındaki emsalleri ile ilişkilerini pratik olarak tanzim edebilmeleri ve onların sorunlarını çömede yardımcı olabilmeleri, şehirlerin kamu diplomasisi kapasitelerini ve meşruiyet çıktılarını önemli ölçüde arttırmaktadır. Şehirlerin değer temelli söylemleri, Avrupa'nın iyi yönetim, hukukun üstünlüğü, ayrımcılık karşıtlığı vb. değerleri ile iyi bir uyum sergilemektedir (Melissen,2013: 210). Dünyanın birçok bölgesinde insanlar tatillerini yapmak, yaşamak ve çalışmak için Avrupa'yı tercih etmektedir. Mülteci ve göç akımlarının nihai hedeflerinin Avrupa olması, AB'nin iyi yönetim, refah, hukukun üstünlüğü ve insan hakları gibi temel değerlerde göreceli olarak üstün olmasından kaynaklanmaktadır. Özellikle de bazı Avrupa şehirleri, bu alanlarda markalaşarak buldukları devletlerden de daha fazla prestij ve çekiciliğe sahip olmuşlardır.

Uluslararası sivil toplum örgütlerine ev sahipliği yapan şehirler arasında, Brüksel, Londra ve Paris; Washington ve New York'un önündedir (Nye,2005: 93). Bu da Avrupa Birliği ülkelerinin uluslararası politikadaki prestij ve etkinliğinin göstergesi olarak ele alınabilir. Avrupa güçlü ve çeşitli sivil toplum yapısıyla dünya meselelerinde gündem belirleyebilmede ve sorunlara çözüm bulabilmede öncü konumundadır. AB dünyanın çatışma bölgelerindeki taraftarları bir araya getirmede ve çatışmalara çözüm bulmada tarafsızlığı ve başarısı genel kabul görmüş arabuluculuk kuruluşlarına ev sahipliği yapmaktadır. Zamanımızın getirdiği tüm sorunlara rağmen, AB oldukça sağlam ekonomik ve sosyal bir model oluşturma, temel olarak işleyen kurumsal bir yapı kurma ve dış ilişkilerde temel olarak etkili bir şekilde yumuşak güç kullanma yeteneği ile büyük bir prestij ve çekiciliğe sahiptir.

Diğer bir yumuşak güç unsuru ise eğitimidir. AB iki eğitim süper gücünden biridir. Dünyanın en iyi 100 üniversitelerinden 27'si Avrupa'dadır. Avrupa yabancı öğrencileri eğitme hususunda ABD'yi geçmektedir (Moravcsik, 2017). Yabancı öğrencileri çekme hususunda AB, diğer küresel aktörler olan Çin, Hindistan ve Rusya'dan açık ara önde iken en yakın rakibi ABD'dir. Dünyanın her tarafından çok sayıda öğrenci AB'ye eğitim için gelmektedir. AB, eğitim yoluyla kendi değerlerini paylaşan kuşakların yetişmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda AB değerlerinin evrensel değerler olarak kabul edilmesinde eğitim önemli bir işlev görmektedir.

3.2. AB'nin Kendine Özgü Bir Yumuşak Güç Aracı: Genişleme

Avrupa Birliği'nin yumuşak güç alanında diğer küresel aktörlere göre en çok avantaja sahip olduğu husus, genişleme sürecidir. Daha doğrusu diğer aktörlerin hiçbiri genişleme gibi bir politikaya hiçbir şekilde sahip değillerdir. AB, uluslararası alanda genişleyebilen tek aktör konumundadır. Nevi şahsına münhasır bir örgütlenme olarak AB'nin en özgün ve uluslararası politikada en çok etki doğuran yumuşak güç unsuru kuşkusuz genişleme politikasıdır.

AB yumuşak gücünü özellikle aşamalı, katı ve dikkatli bir şekilde yönetilen üyelik süreci yoluyla uygulayarak Avrupa'nın barış, özgürlük ve refah alanını genişletmektir (Rehn,2007: 23). AB'nin genişleme politikası; barış, özgürlük ve demokrasi getirmesi açısından önemini kanıtlayan son derece önemli bir alandır. Genişleme, AB'nin yumuşak gücünü tam anlamıyla yansıtan en etkili politika araçlarından biridir. AB'nin nüfuzu, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin, iyi işleyen demokrasilere geçmelerine büyük katkı sağlamıştır. Çok yakın zamanda ise, Türkiye, Hırvatistan ve Batı Balkanlar'da olağanüstü reformların yapılmasını sağlamıştır (Rehn,2007: 69-70). Barışı, istikrarı, zenginliği, insan haklarını ve hukukun üstünlüğünü Avrupa'nın her yanına yayan dikkatle yönetilen bir katılım süreci temin etmek AB açısından hayati bir önem taşımaktadır. Bu süreç AB'nin hem kendi sınırları içerisinde hem de uluslararası alanda prestij ve çekiciliği arttırmaktadır.

Soğuk Savaşın bitmesiyle, AB'ye üye olma hedefi, Doğu Avrupa'daki bütün bölgeleri Brüksel'e yönelten bir mıknatıs haline gelmiştir (Nye,2005: 81). Genişleme, yumuşak bir güç olarak AB'nin belki de en önemli özelliğini yansıtmaktadır. Barış ve istikrar alanını genişleterek, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü, refahı ve ilerlemeyi destekleyerek, AB şimdiye dek zor kullanarak başarabileceklerinden çok daha fazlasını başarmıştır (Rehn,2007: 24). AB, zor kullanmadan çevresini kendi çıkarlarına uyacak biçimde şekillendirmeye çalışmada en çok başarı gösterebilen aktördür. Eğer AB sert gücüne öncelik vermiş olsaydı, bugüne kadar elde ettiği başarıların hiçbirini elde edemezdi.

AB'nin genişlemesi, sistematik yumuşak güç kullanımı yoluyla uluslararası etki oluşturma konusunda olağanüstü bir örneklik teşkil etmektedir. AB, devlet inşa etme meselesi üzerinde daha önce tasavvur edilmemiş ölçüde başarı kazanmıştır. AB, ülkelere iç yönetimlerini ve ekonomilerini iyileştirmelerinde yardım etme konusunda uzmanlaşmıştır (Rehn,2007: 81). Birliğe katılım süreci, dünyanın en istikrarsız bölgelerinden biri olan Balkanlar'da istikrarın sağlanmasına yardım etmekte ve üyelik adayı ülkelereki siyasi ve ekonomik reformlarda olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Balkanlar'a katılım süreci yoluyla istikrar ihraç

etmek, mülteciler ve suç eylemleri şeklinde istikrarsızlık ithal etmekten daha yararlı olmaktadır. Balkanlar'da kurumların inşası için kullanılacak fonlar ayrılması, barışı sağlamak için bölgeye asker göndermekten çok daha etkin sonuçlar doğurmaktadır (Rehn,2007: 98). Güvenilir bir AB perspektifi ile istikrarsız bölgelerde istikrarın sağlanması hem AB'nin prestijini artırmakta hem de istikrarsızlığın kendisine olabilecek maliyetini en düşük düzeyde tutabilmektedir. Dünyanın başka hiçbir büyük gücü, diğer ülkelerin kendisinin politikalarını izlemeleri ve değerlerini benimsemiş olmaları konusunda AB kadar başarılı olamamaktadır.

AB, kaydedilecek yeni ilerlemeler sayesinde istikrar ve güvenliğe daha az yoğunlaşma imkânına kavuşmaktadır. Bunun yerine ekonomik ve sosyal kalkınma için diğer küresel aktörlere göre çok daha fazla kaynak sağlama imkânına kavuşabilmektedir (Rehn,2007: 124). AB'nin yumuşak gücü kullanarak elde ettiği başarılar, kaynaklarını daha verimli alanlara yönlendirebilmesine olanak sağlayacaktır. Sorunlarını çözebilmek için askeri araçlar dışındaki yöntemlerde uzmanlaşan bir AB, kaynaklarını kendini uzun vadede daha az veya hiç amorti edemeyen askeri alana yönlendirmek zorunda kalmayacaktır. Dolayısıyla yumuşak gücünü kullanarak elde ettiği başarılar, AB'nin kaynaklarını daha verimli alanlara yönlendirerek uluslararası politikada yaşanan güç mücadelesinde daha avantajlı bir konum elde ederek prestij ve çekiciliğini arttırmaktadır.

Sadece milyonlarca insanın değil, aynı zamanda bütün ülkelerin Avrupa'ya dahil olmak istemesi, Avrupa'nın yumuşak gücünü göstermektedir. Avrupa'nın yerel politikalarının birçoğu, modern demokrasilerde genç nüfusları çekmektedir. AB'nin artan yumuşak gücünün bir ölçütü de, dünyadaki sorunları çözmek için AB'nin olumlu bir güç olduğu kanısıdır (Nye, 2005: 81-83). Barışçıl araçlarla kendi sorunlarının üstesinden gelen bir AB algısı, uluslararası politikada AB'nin baş aktör olmasının yolunu açmaktadır. AB, kendi politik hedeflerini evrensel hedefler olarak algılayabildiği müddetçe AB'nin eylemlerinin meşruluğu artacak ve yumuşak gücü artma eğiliminde olacaktır. Siyasi farkındalığın arttığı ve dolayısıyla yönlendirebilmenin çok zorlaştığı

bir dönemde AB politikalarının meşru olarak görülmesi, Birliğin yumuşak gücünün göstergesidir.

1993 tarihinde yapılan Kopenhag Zirvesi'nde, Avrupa Konseyi, AB'nin genişlemesinin Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerini kapsayacağı kabul etmiş ve üye ülkelerin karşılamları gereken kriterleri belirtmiştir. Bu kriterler siyasi, ekonomik ve topluluk mevzuatının benimsenmesi olmak üzere kısımdan oluşmaktadır. Siyasi kriterler: demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarını ve azınlık haklarını güvenceye alan kurumların varlığını kapsamaktadır. Ekonomik kriter işleyen serbest bir piyasa ekonomisinin varlığından oluşmaktadır. Topluluk mevzuatının benimsenmesi kriteri ise, Birliğ'in üyelik için gerekli yükümlülükleri yerine getirebilme kapasitesini temel almaktadır (<https://www.ab.gov.tr>, 2011). AB, özellikle Soğuk Savaş sonrasında Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerini kendisine katmak yoluyla potansiyel bir istikrarsızlık bölgesine liberal demokrasi ve pazar ekonomisine geçiş sürecinde destek sağlamıştır. AB'nin üyelik kriterleri, gelecekte üye olmak isteyen ülkelere siyasal ve ekonomik reformdan geçme süreçlerinde yol göstermektedir. Genişleme süreci sayesinde AB, kendi ekonomik, siyasal ve toplumsal normlarının yakın çerçevesinde benimsenmesini sağlamaktadır. AB yakın çevresini, evrensel değerler olarak sunabildiği kendi değerleriyle dönüştürebilme lüksüne sahip tek aktör konumundadır.

AB'nin genişleme politikası, normalde herhangi bir ulus devletin dış politikasında sahip olamayacağı bir araçtır. Böyle bir politika izleyen devlet en hafifinden irredantizm (yayılmacılık) ile suçlanacaktır. Yayılmacı bir politika izlediği algısıyla çevre ülkelerde tehdit unsuru olarak görülecektir. Oysa Avrupa kıtasında yer alan devletlerin çoğu ekonomik refah, daha geniş siyasal haklar, insan haklarına saygı, hukukun üstünlüğünün sağlanması, serbest dolaşım hakkı ve ortak pazarın sağladığı özgürlüklerden yararlanmak için AB üyesi olmayı, kendileri talep etmektedirler. Böylelikle AB de, özellikle insan hakları ve demokrasi, siyasal ve ekonomik istikrar ve iyi komşuluk ilişkileri gibi kavramların yayılmasında genişleme politikasını bir araç olarak kullanabilmektedir (Terzi,2014: 554). Genişleme AB'nin nevi şahsına münhasır bir yumuşak

güç ögesidir. Diğer herhangi bir uluslararası ilişkiler aktörünün sahip olamadığı bir ayrıcalıktır. Diğer herhangi bir aktör böyle bir şeye yönelmek istediğinde yayılmacı bir politika izlemekle suçlanarak tepki çekmekte iken, ülkeler gönüllü olarak AB kriterlerini yerine getirme uğraşında olmaktadır. Genişleme ile AB kendi değerlerini evrensel değerler olarak sunabilme lüksünü elde edebilmektedir. Aday ülkeler, bu koşulları dayatma olarak görmekten ziyade, gönüllü olarak yerine getirmek istemektedirler. Aday ülkeler, AB üye ülkeleri gibi müreffeh bir seviyeye erişmek için kendi iradeleriyle dönüşümü gerçekleştirmektedirler. Aslında eğer ülkeler kendileri gönüllü olmasa, AB'nin kendi değerlerini dayatabilme gücü bulunmamaktadır. AB'nin çok taraflı kurumları oluşturabilmesi, katılımı teşvik eden en önemli yeteneğidir. Bundan dolayı AB, bir gönüllüler koalisyonu olarak adlandırılmaktadır.

Genişleme sürecinin faydaları uzun süreli ve genelde soyut olurken, maliyetleri kısa sürede ortaya çıkmakta ve daha somut olarak görülmekte olduğundan genişleme sürecine yönelik pek çok itiraz ortaya çıkabilmektedir. Buna rağmen genişleme öncelikle ve en önemlisi demokrasi, refah ve güvenliğe yatırım yapmak olacak ve dolayısıyla Pax Europea'nın bütün kıtaya yayılmasının garantisi olacaktır (Tsoukalis,2004: 171). Genişleme sürecinin maliyetleri hemen ortaya çıktığından, süreç hızlı ilerleyememektedir. Zaman zaman AB'nin genişlemeye değil de derinleşmeye önem vermesi yönünde baskılar yoğunlaşsa da, genişlemenin sağladığı avantajlar, vazgeçilemeyecek kadar çok fazladır.

Görülebilir bir gelecekte üyelik perspektifi söz konusu olmazsa AB'nin belirlediği koşulların yakın çevre ülkeleri tarafından yerine getirilmesi, pek mümkün olmayacaktır (Tsoukalis,2004: 181). Dolayısıyla genişleme süreci, AB için vazgeçilemez bir süreç olmaktadır. AB'nin yakın çevresi ve uluslararası arenada etkili olabilmesinin en önemli aracı, genişleme sürecidir. Bu süreç ortadan kalktığına, AB'nin gerek yakın çevresinin gerekse de dünya politikasını şekillendirme gücü de çok sınırlı kalacaktır.

AB, genişleme politikasını çevresindeki bölgeyi dönüştürmek üzere kullanmaktadır. Genişleme politikasının izlenmesinin mümkün olmadığı

coğrafyalarda ise, AB'nin dönüştürücü etkisinde önemli bir düşüş gözlenmektedir (Terzi,2014: 555). AB giriş sürecinin gerçekçi bir perspektif olmaktan çıktığı bölgelerde ve ülkelerde genişleme sürecinin yarattığı yumuşak güç etkisi, azalmaktadır. Dolayısıyla AB'nin barış ve istikrar sağlama ile hukukun üstünlüğü ve demokrasinin gelişmesini teşvik etme misyonu sınırlı kalmaktadır. Üyelik sürecine yönelik vaatlerde bir azalma meydana geldikçe, ülkelerin ekonomik ve politik reformlara yönelik motivasyonlarında da azalma meydana gelmektedir. Dolayısıyla AB her ne kadar bazı ülkelerin üyeliklerini hazmedebilme konusunda birtakım sorunlar yaşasa da uluslararası politikadaki etkinliğini yitirmemek için genişleme sürecine devam etmek zorundadır.

Avrupa kesin sınırları olmayan bir kıtadır; sadece kuzeyde ve batıda coğrafi sınırları vardır. Buna karşın, siyasi ve ekonomik topluluğun güneyde ve doğuda nereye kadar genişleyebileceği, genişlemesi gerektiği belli değildir. Zygmunt Bauman, "Avrupa Bitmemiş Bir Serüven" isimli çalışmasında Avrupa'nın sınırları, coğrafyası, kültürü, kimliği belli olan bir yer olmadığını; aksine, sürekli kendini yenileyen değişen ve yeniden yapılanan bir düşünce olduğunu vurgulamaktadır (Bauman, 2004). Kendi serüvenci karakteriyle kendisini daima yeniden inşa edebilmeyi başardığı için, sürekli değişen bir yapı arz etmektedir. Dolayısıyla AB'nin ne coğrafi ne de kültürel sınırları kesinlikten uzaktır. Dolayısıyla bugün AB üyeliği gerçekçi görülmeyen bir aktörün gelecekte çok kolay bir şekilde AB'ye üye olması olanaklıdır.

AB genişleme süreciyle, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ortaya çıkardığı güç boşluğunu, işbirliğine dayanan ve gönüllü bir imparatorluğu inşa ederek doldurmuştur (Zielonka,2007: 55-59). Soğuk Savaş döneminde Doğu Avrupa ülkelerinin Birliğe dâhil olması neredeyse imkânsız olarak görülürken, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla AB hayal edemediği ölçüde genişlemiş oldu. Bu tarihsel yaşanmışlık, bugün imkânsız olarak görülen üyeliklerin gelecekte mümkün hale gelebileceğini göstermektedir.

AB, gittikçe daha yoğun bir işbirliğine giderken, aynı zamanda üye olmak isteyen ülkelere açık olduğunu kanıtlayarak süper bir güce doğru

evrilmektedir. Uzun vadede Avrupa bölgesinde toprakları bulunmayan ülkeler de üye olmak için baskı yapacaklardır (Alkan,2007: 55-6). Karmaşa ve belirsizliğin artmakta olduğu günümüzde gittikçe daha çok ülke üyelik için baskı yapma yoluna gidecektir. İstikrarsız ülkeler istikrara ve düzene kavuşmak, istikrarlı olanlar da bunu garanti altına alabilmek için Birliğe dahil olmak isteyeceklerdir. Bu bölgelerden istikrarsızlık ihraç etmek istemeyecek olan AB, üyelik perspektifinden vazgeçemez. Genişleme süreci devletler arası işbirliğinin geliştirilmesi süreci olmanın yanında Birliğin kendi geleceğine yatırım yapması anlamına da gelmektedir.

AB diğer ülkeler üzerinde en büyük etkisini üyelik perspektifi ile harekete geçirebilmektedir. Pax Europea'yı yaygınlaştırmanın en etkili yolu olan bu süreç; barış, demokrasi, refah ve ilerlemiş bir ortak yönetimli karşılıklı bağımlılığı beraberinde getirmektedir (Tsoukalis,2004: 167). AB kendi barışını teminat altına almak için, yakın çevresine de barışı hakim kılmak zorundadır. Genişleme süreci, bunun en önemli aracı olmaktadır. Uluslararası sistemde karşılıklı bağımlılığın ve karşılıklı etkileşimin artmakta olması, AB'nin yakın çevresine kayıtsız kalmasını imkansız hale getirmektedir. AB, ister istemez yakın çevresiyle ilgilenmek zorundadır. Yakın çevresinden istikrarsızlık ithal etmek istemiyorsa, genişleme sürecinden vazgeçemez.

Genişleme, AB'nin yakın coğrafyasında yer alan ülkelerle ilişkilerindeki tek politika değildir. Avrupa Komşuluk Politikası, AB'ye öngörülebilir gelecekte üye olması düşünülmeyen ülkeleri içermektedir. Avrupa Komşuluk Politikası; "Avrupa Akdeniz Ortaklığı" ile Akdeniz çevresinde, "Karadeniz Sinerjisi" ile Karadeniz'e komşu ülkelerle, "AB Doğu Ortaklığı" ile Doğu Avrupa'da ve "Lome Antlaşması" ile eski sömürge ülkeleriyle kapsamlı ortaklık ve işbirliğini öngörmektedir. AB, bu politikayla yasadışı göç ile enerji arzı ve güvenliği gibi temel sorunlarına çözüm bulmayı ve aynı zamanda nüfuz alanını genişletmeyi hedeflemektedir.

Avrupa Komşuluk Politikası aracılığıyla AB, şimdiye kadar Birlik alanı olarak görülen yerlerdeki kontrol ve inşa amacını, Birlik dışı

alanlara yaymak istemektedir. Bu politikayla bölgesel krizlere, ÷lkelere iç krizlerine daha fazla ve daha etkin yaklaşarak dış politikadaki manevra alanını genişletmeyi hedeflemektedir. Avrupa Komşuluk Politikası, bölgesel işbirliği organizasyonları yoluyla, sadece komşu ÷lkelere değil, komşuların komşularını da içine alacak geniş bir alanda, AB'nin etkisini hissettirebilmesine olanak sağlayan stratejik bir araçtır (Samur 2009: 29-30).

AB'nin üye olmayacak olan komşu ÷lkelere vaadi, onlara iç pazarını açmak olmaktadır. Bunun için de bu ÷lkelerin AB'nin iç pazara yönelik mevzuatına uyum sağlamaları beklenmektedir. Bu ÷lkelerden temel beklenti siyasi reform süreçleri içerisinde demokrasiyi benimsemeleridir. Özellikle de Ortadoğu ve Kuzey Afrika ÷lkelerine yönelik politikalarında AB'nin temel güdüsü bu coğrafyanın siyasi istikrarsızlıklarından ve yoksulluğundan kaynaklanan düzensiz göçün engellenmesidir (Terzi,2014: 560). AB ile daha yakın siyasi ve ekonomik bütünleşme ve Birliğin değerlerini benimsemesi açısından hepsi şart olan serbest ticaret, siyasi diyalog ve beşeri ilişkiler için zemin hazırlayan Avrupa Komşuluk Politikası vasıtasıyla demokrasi arayışını desteklemektedir (Rehn,2007: 75). Avrupa Birliği'nin temelinde iyi komşuluk ilişkileri vardır. İyi komşuluk ilişkileri sayesinde Birlik kendine klasik anlamda herhangi bir askeri tehdit oluşturabilecek sorunları barışçıl bir şekilde çözebilmektedir. AB yakın coğrafyasında gelebilecek tehditleri önleyebilmek için komşuluk politikasını geliştirmiştir. Özellikle de Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki siyasi istikrarsızlıklardan kaynaklanan düzensiz göçler kısa dönemde AB'nin karşılaştığı en aciliyet arz eden tehditlerdir. Bu bölgelerde refah seviyesinin gelişmesi, yönetimlerin demokratikleşmesi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına dayanan bir yapının oluşabilmesi tehditleri en aza indirebilecek çözüm olarak görülmektedir. AB buralarda reform yapılmasına karşılık kendi pazarını açmayı vaat etmektedir.

AB'nin komşuluk politikasının temelinde, Birlik ve komşu ÷lkeler ve halklar arasında istikrarın ve refahın artırılması yanında güvenliğin sağlanması alanlarında işbirliğine gidilmesi vardır (Füle,2011: 18).

Böylece AB'nin değerlerini ve amaçlarını paylaşan bir alanın inşa edilmesi hedeflenmektedir. Birlik yakın çevresiyle iyi ilişkiler geliştirerek kendisi için güvenli bir alan oluşturmaya çalışmaktadır. Bu birliğin silahlanmaya daha az yatırım yapmasına ve dolayısıyla ekonomik ve sosyal alana daha çok kaynak ayırabilmesine yol açan bir politikadır.

Karşılıklı bağımlılığın artmakta olduğu küresel bilgi çağında küresel normları, yerel ve uluslararası değerleri oluşturabilme kapasitesine sahip aktörler daha çekici hale gelmekte ve yumuşak güçleri artmaktadır. AB bunun en önemli örneğini oluşturmaktadır. Birliğin yumuşak güç alanında üstünlüğü, AB'nin iradesini gerek kendi sınırları içinde gerekse de uluslararası alanda hakim kılabilmesinin en önemli göstergesidir. Bunun en önemli göstergesi, teritoryal olarak genişleyebilen tek aktör olmasıdır. Siyasi farkındalığın arttığı ve dolayısıyla yönetebilmenin çok zor olduğu bir çağda üyelik süreciyle kendi politik hedeflerini benimsetme konusunda başarılı olabilen tek örgütlenmedir. Aynı zamanda kendi hedeflerini evrensel hedefler olarak benimsetebildiğinden Avrupa Birliği, uluslararası politikada etki oluşturma hususunda diğer küresel aktörlere göre çok daha avantajlı bir konumdadır.

4. AB'nin Yumuşak Gücünün Sınırları

Yumuşak güç, sert güçten daha fazla gönüllü yorumların ve alıcıların varlığına bağlıdır. Çekiciliğin çoğu zaman kolayca gözlemlenebilen spesifik bir eylemden çok genel ve dağınık etkisi bulunmaktadır. Yumuşak gücün bazen belirli amaçlar üzerinde doğrudan etkisi olmasına rağmen, daha çok bir ülkenin ulaşmaya çalıştığı genel amaçlar üzerinde etkisi vardır (Nye,2005: 25). Yumuşak gücün istenilen sonuçlara ulaşmada etkisi, duruma ve amaçların türüne göre değişebilmektedir. Aynı zamanda yumuşak gücün çıktıları, ancak uzun vadede görülebilmektedir. Kısa vadede sert güç kadar kesin belirleyici olduğu söylenemez. Yine yumuşak gücün sonuçları, kesin olmaktan uzaktır. Dekolonizasyon sürecinde Batı'nın doğrudan kontrolüne yönelik başkaldırı hareketlerini yapan liderler, genel olarak Batı'da eğitim görmüş oldukları halde Batının üstünlüğünün altını oyan kişiler olmuşlardır. Batı'da

eğitim gören birinin her zaman Batının değerlerini benimseyeceği sonucu çıkarılamaz. Bu da yumuşak gücün her zaman istenilen sonuçları doğurmadığını göstermektedir.

AB'nin yeteri kadar askeri güce sahip olmamasının yumuşak ve ekonomik gücünün etkilerini sınırladığını düşünöenler de bulunmaktadır. AB'nin dış politika ve güvenlik politikalarında yumuşak gücünün sınırlarına eriştiğini iddia etmektedirler. AB; tam olarak birleşik bir aktör olmadığı için, uluslararası güvenlik hususunda karşılaşılan meydan okumalara cevap vermede yetersiz kalmaktadır. Komşuları dışındaki dış politika ve güvenlik politikalarında AB'nin çekiciliği yeteri kadar güçlü değildir. Askeri gücünün eksikliği artan bir şekilde hissedilmektedir. AB'nin askeri gücü ile bağımsız ve güçlü bir aktör olduğu algısının yetersizliği, AB'nin yumuşak gücünü ve istediği sonuçları elde edebilmesini azaltmaktadır (Gross,2017).

Bazı düşünürler, tek başına yumuşak gücün sınırlı etkisinin olduğunu iddia etmektedirler. Nye'ye göre, akıllı bir güç stratejisi, sert güç ve yumuşak güç kaynaklarının birleşimine dayanmaktadır (Nye,2008: 94). Yumuşak gücün ancak askeri ve ekonomik güç ile birlikte önemli bir etkiye sahip olacağı, genel kabul görmektedir. Benzer şekilde sert güç ve yumuşak güç arasında optimum bir dengenin sağlanmasıyla oluşan akıllı gücün uluslararası ilişkiler aktörleri için daha büyük etkiler doğurmakta olduğu iddia edilmektedir.

AB önemli bir ekonomik güç olmasaydı, yumuşak güç etkisinin sınırlı olacağı hususunda kimsenin kuşkusunu yoktur. Fakat askeri güç bakımından aynı şeyler söylenemez. AB güçlü bir askeri birlik oluşturmadığı için, yumuşak güç alanında daha etkili olabilmektedir. AB güçlü bir birleşik orduya sahip olduğunda, bunun yumuşak güç etkisini artırabileceği gibi altını da oyaçağı söylenebilir. AB'nin diğer küresel aktörlerden en önemli farkı, yumuşak güç unsurlarını kullanarak askeri güç kullanma maliyetine ve bunun doğurabileceği olumsuz etkilere katlanmadan daha etkili bir şekilde barış ve düzeni hakim kılabilesidir.

AB ülkelerinin her birinin ayrı ayrı savunmaya ayırdığı bütçe bir bütün olarak dikkate alındığında AB, dünya askeri harcamalar sıralamasında

ikinci sıraya yükselmektedir. Dünya askeri harcamalarında yüzde 40 ile ABD birinci iken, bütün olarak AB yüzde 15 ile ikinci, Çin yüzde 10 ile üçüncü, Rusya 7 ile dördüncü sırada yer almaktadır (Moravcsik 2017). Avrupa Savunma Topluluğu Antlaşması 1952 yılında imzalanmasına rağmen Avrupa ülkeleri bütünleşik bir askeri yapı inşa edebilme hususunda başarısız olmuşlardır. 13 Aralık 2007 tarihinde imzalanan Lizbon Antlaşması ile Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'na kurumsal yenilikler getirmiştir. AB Ortak Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ile AB'nin Dış İlişkilerden Sorumlu Komisyoneri makamlarının birleştirilmesiyle AB Dış İşleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi makamı oluşturulmuştur (Özgen2016: 156). AB için en önemli sorun savunma alanında üye ülkeler arasında işbirliğinin yeterince geliştirememiş olmasıdır. Savunma alanında ABD'ye bağımlılık diğer önemli bir sorun olmaktadır. Son dönemlerde ABD'nin savunma alanında AB ülkelerine yeterince güvence vermemesi AB'yi alternatif arayışlara yöneltmektedir. En son Kasım 2017 tarihinde 23 Avrupa ülkesi 5 milyar euroluk bir Avrupa Savunma Fonu oluşturmak için imza attılar (<http://www.bik.gov.tr/> 2017). Bununla savunma alanında ABD'ye olan bağımlılığın azaltılması ve AB'nin yeterlilik kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir.

Brexit ve göç krizi AB üzerinde büyük bir etkiye yol açtı. AB yumuşak gücünü tamamen yitirmese de ahlaki otoritesinin eskisi kadar güçlü olmadığını hissetmektedir (Emmott,2017). Brexit, Macaristan'ın Müslüman mültecileri reddetmesi, Polonya'nın anayasasını anayasal olmayan bir şekilde değiştirmesi, mülteci politikalarının yetersizliği vb. politikalar AB'nin yumuşak gücünde gerilediğinin işaretleridir. AB'nin daha adil ve demokratik bir dünya düzenini geliştirmek için gerekli etkiyi kaybetmesinin ve yumuşak gücünün temel değerlerine sahip çıkmadığının göstergesidir (Volten,2016: 94). Son dönemlerde artan şiddet olayları, göç hareketleri, mülteci krizi, yabancı düşmanlığı ve milliyetçilik gibi meydan okumalara AB'nin vermekte olduğu karşılık, Birliği var eden kurucu değerler olan yumuşak güç unsurlarına yönelik şüpheleri arttırmaktadır.

Yumuşak güç üzerine çalışmalar yapan Portland, 2017 için hazırladığı Yumuşak Güç 30 Sıralaması raporunda her ne kadar bir önceki sene AB'nin yumuşak gücünde bir azalma meydana gelmiş olsa da 2017 yılının Birlik için yeniden toparlanma yılı olduğundan bahsedilmektedir. 2016 yılında Avrupa güvenlik kaygılarının ve İkinci Dünya Savaşından itibaren en kötü göçmen krizinin üstesinden gelmek için uğraşıyordu. Dolayısıyla bölgede istikrarsızlık ve belirsizlik göreceli olarak daha hâkim olduğundan AB'nin yumuşak gücünde azalmadan bahsedilmektedir. 2017 yılında ise, koşulların daha pozitif yönelediği görülmektedir. Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğu Yumuşak Güç 30 Sıralaması'nda daha üste ilerlemişlerdir. Aşırı sağ milliyetçiliğın oluşturduğu tehdit, Hollanda, Avusturya, İtalya, Fransa gibi önemli ülkelerde defiledildi. Her ne kadar göçmen krizi devam etse de etkisi daha az bir şiddetle hissedilmektedir. 2017 AB'si için en önemli hikâye istikrarın sağlanabilmesi, olmuştur. Bu istikrar Avrupa devletlerinin işbirliği ve entegrasyonunun güçlendirilmesi için çok hayati bir rol oynamaktadır (Portland,2017: 47-48).

Bütün Avrupa ülkeleri, demokratik ve ekonomik olarak birbirine bağımlıdır. Aynı zamanda büyük oranda kesin ve tartışmasız sınırlara sahiptirler. Bundan dolayı Avrupa ülkeleri, yakın bir güvenlik tehdidiyle karşı karşıya değiller. Bu da Avrupalıların jeopolitik etkilerini arttıracak meselelere yoğunlaşabilme lüksünü vermektedir (Moravcsik,2017). Çin, Rusya ve Hindistan gibi yükselmekte olan diğer büyük güçlerle karşılaştırıldığında AB, göreceli olarak çok daha az güvenlik tehdidiyle karşı karşıyadır. Diğer büyük aktörlerin hemen hepsi, komşularıyla sınır problemleri yaşamaktadırlar. Her ne kadar bu sınır problemleri, sıcak çatışmalara yol açmasa da bu ülkelerin sürekli olarak askeri alana yoğunlaşmalarına yol açmaktadır. ABD ise, hegemonik gücünden kaynaklanan problemler dolayısıyla askeri alana yoğunlaşmak zorunda kalmaktadır. Dünya üzerindeki her çatışma, doğrudan veya dolaylı olarak hegemonik gücün dahil olmasını gerektirdiğinden, ABD sert güce önem vermekten kaçamamaktadır. Dolayısıyla küresel aktörler içinde orta ve uzun vadede kendini hiç veya çok az amorti edebilen askeri alan yerine

daha çok getirisi olan ekonomik ve yumuşak güç unsurlarına yoğunlaşabilme lüksüne sadece AB sahiptir.

Kaos ve karmaşanın artması, sert güce yönelik küresel bir eğilime yol açmaktadır. AB de bu küresel eğilimden nasibini almaktadır. Fakat sert güç unsurlarıyla barış ve istikrarın temin edilmesi, oldukça güçtür. Sert gücün yaygın kullanımını, mevcut kaos ve karmaşanın daha da derinleşmesine yol açmaktadır. Günümüz dünyasında sert güç unsurları çok maliyetli olduğu gibi, kesin sonuçlar doğurmaktan oldukça uzaktır. AB, sert güç unsurlarını kullanarak karşılaştığı meydan okumaların üstesinden gelemez. Bu ancak meydan okumaların daha da ciddi hale gelmesine yol açabilir. AB tarihi yumuşak güç unsurları kullanılarak daha demokratik, hukukun üstünlüğünün hâkim olduğu ve insan haklarına dayanan aynı zamanda daha müreffeh ve teknolojik olarak ilerlemiş toplumlara erişilebileceğini çok iyi bir şekilde göstermektedir.

Ekonomik karşılıklı bağımlılık, kalkınma, çevre sorunları, küresel sağlık, insan hakları, göç ve hatta terörizm gibi en önemli küresel sorunların üstesinden gelmek için askeri olmayan araçlar gerekmektedir. Askeri gücün bu tür sorunların çözümünde önemli bir rolünün olduğunu söylemek çok zordur (Moravcsik,2017). Günümüz dünyasında karşılaşılan meydan okumalarının üstesinden gelebilmek için sert güç araçları ya yetersiz kalmaktadır ya da hiç faydalı olamamaktadır.

Sıcak çatışmaların devam ettiği yerlerde AB'nin gözle görülür bir katkı sağlaması ve bunu uygulaması oldukça zor olmaktadır (Gross,2017). AB sıcak çatışmaların yaşandığı bölgelerde diğer küresel aktörlere göre daha geri planda kalmaktadır. Her ne kadar ABD ve Rusya gibi sert güç unsurlarına daha ağırlık veren küresel aktörler, uluslararası politikada daha çok ses getirseler bile, uzun vadede istikrar ve düzen tesis etmekten uzaktırlar. ABD sert güç unsurlarına dayanarak Afganistan ve Irak'ta eski rejimi yıkmakta başarılı olsa da bunun yerine yeni bir düzen kurmada başarısız olmuştur. Afganistan, Irak, Suriye, Yemen gibi sıcak çatışmanın yaşandığı ülkelerde sert güç, güç dengesini değiştirebilse de barış ve düzeni tesis etmede başarısız olmaktadır. Sert güç, otoriter rejimlerin ortadan kalmasını sağlasa da demokratik yapıların

inşa edilmesinde yetersiz kalmaktadır. Bu bölgelerde barış ve istikrarın sağlanması ile yeniden inşasında AB desteği hayati önem arz edecektir.

5. Sonuç

AB, yumuşak güç unsurlarıyla kendi değerlerini evrensel değerler olarak benimsetebilme hususunda diğer küresel aktörlere göre çok daha avantajlı bir konumdadır. AB genişleme politikasıyla özellikle de yakın çevresini kendi değerlerine göre şekillendirebilmekte eşsiz bir ayrıcalığa sahip olmaktadır. Diğer herhangi bir aktör tarafından yapılacak benzer bir uygulama en hafifinden rejim ihracı veya yayılcılık olarak görülecek ve bu uygulamaya tepki gösterilecekken, ülkeler gönüllü olarak AB'nin değerlerini benimsemektedirler. Genişleme politikası, nevi şahsına münhasır bir yapı olan AB'nin kendine özgü bir yumuşak güç aracıdır. Genişleme süreci, kimi dönemler yavaşlasa bile, AB için vazgeçilmez bir süreçtir. AB için genişleme sürecinin uluslararası politikada AB'ye kattığı güç ve prestij, vazgeçilemeyecek kadar hayatidir.

AB uluslararası politikada yumuşak güç unsurlarıyla sert gücü ile yapabileceklerinden çok daha fazlasını çok daha düşük maliyetle yapabilmektedir. AB yakın çevresinden istikrarsızlık ithal etmek yerine, üyelik süreciyle istikrar ihraç etmektedir. Yakın çevresine katılım süreci yoluyla istikrar ihraç etmek, mülteciler ve suç eylemleri şeklinde istikrarsızlık ithal etmekten daha etkili olmaktadır. Yakın çevresinde kurumların inşası için kullanılacak fonlar ayrılması, barışı sağlamak için bölgeye asker göndermekten çok daha pozitif sonuçlar doğurmaktadır. Güvenilir bir AB perspektifi ile istikrarsız bölgelerde istikrarın sağlanması, hem AB'nin prestijini artırmakta hem de istikrarsızlığın kendisine olabilecek maliyetini en düşük düzeyde tutmaktadır.

Dünyanın başka hiçbir büyük gücü, diğer ülkelerin kendisinin politikalarını izlemeleri ve değerlerini benimsemiş olmaları konusunda AB kadar başarılı olamamaktadır. Bunun en önemli göstergesi, siyasi farkındalığın artmakta olduğu ve dolayısıyla yönetebilmenin oldukça güçleştiği küresel bilgi çağında, AB'nin teritoryal olarak genişleyebilen tek aktör olmasıdır. AB evrensel norm ve değerleri oluşturabilme

hususunda diğer rakiplerine göre açık ara öndedir. Yüzyıllardır çatışmaların yaşandığı bir bölgede refah, barış ve düzeni tesis etmeyi başaran AB, istikrarsızlık ve çatışmaların yaşandığı dünyanın diğer bölgelerine başarılı ve sürdürülebilir bir model sunmaktadır. AB; insan haklarını, hukukun üstünlüğünü ve demokrasiyi temel alarak müreffeh seviyeye ulaşmanın en güzel örneğini oluşturmaktadır. Bundan dolayı dünyanın her bölgesinden milyonlarca insan Avrupa'ya gelmek, orada çalışmak ve yaşamak istemektedir. Ayrıca düzensiz göç hareketlerinin nihai hedefinin Avrupa olması, AB'nin sadece ekonomik gelişmişliğinden değil aynı zamanda evrensel değerler üreten bir merkez olmasından kaynaklanan çekiciliğinin göstergesidir.

Sıcak çatışmaların yaşandığı bölgelerde AB'nin yumuşak güç etkisi, sınırlı kalmaktadır. Suriye, Irak gibi çatışma bölgelerinde sert güç araçlarını daha iyi kullanabilen ABD ve Rusya'nın etkisi, daha fazla görünür iken AB daha geri planda kalmaktadır. Fakat ABD ve Rusya'nın sert güç unsurlarıyla yaptıkları müdahaleler, bu bölgelerde istikrardan ziyade istikrarsızlığın daha da derinleşmesine yol açmaktadır. ABD'nin sert güç müdahalelerinin özellikle de Afganistan ve Irak'ta doğurduğu kaos ve karmaşa ile karşılaştırıldığında AB'nin yumuşak güç unsurlarıyla Balkanlar'da istikrar ve düzen sağlaması, uluslararası politikada çok daha başarılı olduğunun kanıtıdır. Sert güç unsurları, otoriter rejimleri yıkmada başarılı olsa da demokratik ve müreffeh yapıların inşasında yetersiz kalmaktadır. Bu bölgelerde düzen ve istikrarın sağlanması ile yeniden inşası, ancak ve ancak yumuşak güç unsurlarıyla mümkün olacaktır.

Kaynaklar

- Alkan, M. Nail (2007), *The Future of Europe*, Platin, Ankara.
- Bauman, Zygmund (2004), *Europe an Unfinished Adventure*, Polity Press, Cambridge.
- Brzezinski, Zbigniew (1998), Büyük Satranç Tahtası, Çev. Ertuğrul Dikbaş, Ergun Kocabıyık, Sabah Kitapları, İstanbul.
- Cini, Michelle (2007), *European Union Politics*, Oxford University Press, New York
- Cox, Robert (2016), "Küresel Yönetişimin Yapısal Sorunları: Avrupa'yı Bekleyen Sonuçlar", *Dünya Düzenine Yaklaşımlar*, Robert W. Cox; Timothy J. Sincilair, Çev. Sezgi Durgun, Uluslar arası İlişkiler Kütüphanesi, İstanbul, s.237-241
- Emmott, Robin (2017), "Missing in action? EU sees its soft power wane", <https://www.reuters.com/article/us-eu-diplomacy-analysis/missing-in-action-eu-sees-its-soft-power-wane-idUSKBN1800U8> , 04.05.2017, erişim tarihi: 28.11.2017
- Fischer, Joschka (2006), *Tarihin Dönüşü 11 Eylül'den Sonra Dünya ve Batı'nın Yeniden Yapılanması*, Çev. Evrim Güney, Merkez Kitapları Yayıncılık, İstanbul.
- Füle, Stefan (2011), "Turkey And European Neighborhood Policy", *Turkish Policy Quarterly*, Vol. 10 Num. 2, Summer 2011, p. 17-21.
- Grechukhina, Olga (2017), "European Union: Strengths and Weaknesses of the Soft Power", <http://naider.com/european-union-strengths-and-weaknesses-of-the-soft-power/> 18.01.2017, Erişim Tarihi 21.11.2017
- Gross, Eva (2017), "The Limits of European Soft Power", Institute for European Studies, Free University Brussels, http://www.kiep.go.kr/cmm/fms/FileDown.do;jsessionid=fPzmMmvXuuIVXqZEGymspvvB6h-C4ESLUBmu2drPEQp7XmHiBgsMS5ujQwV1Y9V7D.KIEPWEB_NEW_servlet_engine4?atchFileId=0000000000001828170&fileS-n=13&bbsId=seminarReports , Erişim Tarihi: 25.11.2017

- Habermas, Jürgen (2007) *Bölünmüş Batı*, Çev. Dilman Muradoğlu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- <http://www.bik.gov.tr/> (2017), “23 Ülke Ortak Avrupa Ordusu Kuru-yor!”, <http://www.bik.gov.tr/23-ulke-ortak-avrupa-ordusu-kuru-yor/>,14.11.2017, Erişim Tarihi: 24.11.2017
- <https://www.ab.gov.tr> (2011), “22 Haziran 1993 Avrupa Birliği Konseyi Kopenhag Zirvesi Sonuç Bildirgesi”, <https://www.ab.gov.tr/302.html>, 08.02.2011, Erişim Tarihi: 23.11.2017
- Melissen, Jan (2005), “The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice”, *The New Public Diplomacy*, Ed. Jan Melissen, Palgrave Macmillan, New York, pp. 3-28
- Melissen, Jan (2013), “Conclusions and Recommendations on Public Diplomacy in Europe”, *European Public Diplomacy*, Ed. Mai’a K. Davis Cross and Jan Melissen, Palgrave Macmillan, New York, pp.205-2012
- Moravcsik, Andrew: (2017) “Europe Is Still a Superpower”, <http://foreignpolicy.com/2017/04/13/europe-is-still-a-superpower/> 13.04.2017, Foreign Policy, Erişim Tarihi: 28.11.2017
- Nye, Joseph S. (2005), *Yumuşak Güç Dünya Siyasetinde Başarımın Yolu*, Çev. Rayhan İnan Aydın, Elips Kitap Yayınları, Ankara
- Nye, Joseph S. (2008), “Public Diplomacy and Soft Power”, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616, Public Diplomacy in a Changing World (Mar., 2008), Sage Publications, pp. 94-109,
- Özgen, Cenk (2016), “Avrupa Birliği Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası’nda İlk Çatlak: Libya Krizi”, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sayı 15, s. 143-176,
- Peterson, John (2008), “The EU as a Global Actor”, *The European Union How does it Work?*, Ed. Elizabeth Bomberg, John Peterson and Alexander Stubb, Oxford University Press, New York, p. 202-221.
- Portland (2017), “Soft Power 30 A Global Ranking of Soft Power 2017”, *USC Center on Public Diplomacy*, <https://softpower30.com/wp-content/>

uploads/2017/07/The-Soft-Power-30-Report-2017-Web-1.pdf Erişim Tarihi: 25.11.2017

Rehn, Olli (2007), *Avrupa'nın Gelecek Sınırları*, Çev. Onur Şen-Hasan Kaya, 1001 Kitap Yayınları, İstanbul.

Samur, Hakan (2009), "Avrupa Komşuluk Politikası ve Amaçları", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 27, s.18-35, <http://dergi-park.gov.tr/download/article-file/70077> , Erişim Tarihi: 25.10.2017

Terzi, Özlem (2014), "Avrupa Birliği'nin Dış Politikası: Varoluş Tartışmasından Etkinliğin Sorgulanmasına", *Dış Politika Karşılaştırmalı Bir Bakış*, Der. Faruk Sönmezoğlu; Özgün Erler Bayır, Der Yayınları, İstanbul.

Tsoukalis, Loukas (2004), *What Kind of Europe?*, Oxford University Press, New York.

Volten, Peter: (2016) "Hard Power versus Soft Power or a Balance between the Two?", *All Azimuth*, V5, N2, Jul., p.91-94

Zielonka, Jan (2007), *Europe As Empire The Nature Of The Enlargement European Union*, Oxford Universty Press, New York.

European Union's Tool of Being Effective in International Politics: Soft Power

Abstract

In Europe, the center of two world wars leading to massive devastation, the European Union is a project that establishes peace and stability in an area on a continent-wide scale which based on immanuel Kant's "perpetual peace" doctrine. The European Union effectively uses soft power elements in the context of being a global power. The European Union prioritizes the soft power elements rather than the hard power in order to get over the challenges they face in international politics. In this work, It is claimed that the European Union can do much more at much lower cost with soft power elements than the effects it can make in international politics by using hard power elements. It will focus on what the European Union's soft power elements are and how they influence international politics. The effects of the enlargement process, which is an sui generis soft power component of the EU, will be examined. Finally, the limits of the soft power of the European Union will be dealt with.

Key words: European Union, Soft Power, Hard Power, Public Diplomacy, Enlargement Policy